

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Tdo/22/2018
Identifikačné číslo spisu: 1612010051
Dátum vydania rozhodnutia: 20.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Štefan Michálik
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1612010051.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálika a sudcov JUDr. Gabriely Šimonovej a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí konanom dňa 20. februára 2019 v Bratislave v trestnej veci obvineného O. T., pre prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák., o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo dňa 23. septembra 2014, sp. zn. 3 To 87/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného O. T. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Malacky zo 04. decembra 2013, sp. zn. 1 T 21/2012, bol obvinený O. T. uznaný vinným z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

napriek zákonnej vyživovacej povinnosti prispievať na výživu svojej dcéry J. T., narodenej XX. D. XXXX, trvale bytom R. A., číslo domu XXX, vyplývajúcej mu z ustanovenia § 85 zákona o rodine číslo 94/1963 Zbierky ako aj § 62 zákona o rodine 36/2006 Zbierky zákonov, deklarovanej mu i rozsudkom Okresného súdu v Senici spisovej značky 7 P 225/96 z 15. júla 1996, právoplatným 15. júla 1996, ktorým bol zaviazaný prispievať na výživu dcéry J. sumou 33,19 € (1.000,- Sk), a to mesačne vopred vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám matky I. S., narodenej XX. I. XXXX, trvale bytom R. A., číslo domu XXX, si túto povinnosť riadne neplnil od 1. novembra 2002 až do 28. mája 2009 kedy vyživovacia povinnosť voči oprávnenému dieťaťu zanikla, v dôsledku čoho mu vznikol na výživnom dlh vo výške 2.622,32 € voči I. S., pričom v rozhodnom období bol až do marca 2004 vedený ako uchádzač o zamestnanie, kedy bol vyradený pre nespoluprácu, od januára 2004 bol poberateľom predčasného starobného dôchodku a od septembra 2006 bol poberateľom starobného dôchodku v dostatočnej výške,

teda

najmenej tri mesiace v období dvoch rokov úmyselne neplnil zákonnú povinnosť vyživovať iného a čin

spáchal závažnejším spôsobom - po dlhší čas.

Za to bol obvinený odsúdený podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 1 rok. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. obvinenému bol výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienčne odložený podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. na skúšobnú dobu v trvaní 1 rok. Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 písm. d/ Tr. zák. bola obvinenému uložená povinnosť, aby v skúšobnej dobe zaplatil zmeškané výživné.

Krajský súd v Bratislave uznesením z 23. septembra 2014, sp. zn. 3 To 87/2014, odvolanie obvineného O. T., v ktorom poukázal na to, že mu nemohol vzniknúť dlh na výživnom pretože rozsudok, sp. zn. 7 P 225/1996, nebol vydaný pre účinnosť v žalovanom období a existuje rozsudok, sp. zn. 7 Nc 575/95, v ktorom je určená suma výživného 500,- Sk mesačne, že nemal oficiálnu vedomosť, kde sa dcéra J. s matkou zdržiava, a preto nemohol zasielať výživné a trestného činu sa nedopustil, lebo pre dcéru J. mal našetrovanú sumu 80.000,- Sk z titulu výživného, ktorú jej môže poukázať.

Odvolací súd na tieto úvahy obvineného reagoval v napadnutom uznesení tak, že nárok na výživu je zákonným nárokom podľa § 62 až § 65 Zákona o rodine a vznikom rodinného pomeru zo zákona začína vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom, t.j. vyživovacia povinnosť obvineného voči dcére J. vznikla a začala jej narodením a za začiatok páchania trestného činu zanedbania povinnej výživy sa považuje deň, od ktorého rodič prestal zavinené plniť vyživovaciu povinnosť, a to bez ohľadu na to, či o povinnosti platíť výživné a o jeho výške rozhodol už predtým súd v občianskom súdnom konaní. Teda povinnosť obvineného O. T. starať sa o výživu a starostlivosť svojej dcéry J. nevznikla až súdnym rozhodnutím, ale zo zákona. Vyživovacia povinnosť ako aj výška výživného bola deklarovaná rozsudkom Okresného súdu Senica, sp. zn. 7 P 225/1996, právoplatným 16.07.1996 schválením rodičovskej dohody, podľa ktorej obvinený bol zaviazaný platíť na dcéru výživné v sume 1000,- Sk mesačne s účinnosťou od 01.01.1994. Je pravdou tvrdenie obvineného, že existuje rozsudok Okresného súdu Senica, sp. zn. 7 Nc 575/1995, právoplatný 28.12.1995, ktorý však bol nahradený neskorším rozsudkom, sp. zn. 7 P 225/1996. Z vyššie rozobratého je zrejmé, že obvinený sa vo svojich odvolacích úvahách zásadne mýli. Vyživovacia povinnosť mu voči dcére J. vznikla zo zákona a bola deklarovaná (ako aj určená výška výživného) rozsudkom, sp. zn. 7 P 225/1996, t.j. o tejto bolo riadne a v súlade so zákonom rozhodnuté. K nemožnosti zasielať výživné z dôvodu nevedomosti obvineného o mieste pobytu dcéry a jej matky krajský súd v uznesení uviedol, že toto tvrdenie obvineného považuje za účelové v snahe zmierniť svoju trestnú zodpovednosť. Odvolací súd zistil, že obvinený od 11.10.2012 vedel adresu bydliska svojej dcéry, nakoľko túto mu pri výsluchu oznámil vyšetrovateľ PZ, ale i napriek tomu dlžné výživné, ani jeho časť, neuhradil. Obdobný postoj je možné zaujať aj vo vzťahu k jeho tvrdeniu, že má pre dcérku našetrovanú sumu 80.000,- Sk, ktorú jej môže poukázať, avšak ani do rozhodnutia odvolacieho súdu tak neurobil, zamietol.

Proti citovanému uzneseniu Krajského súdu v Žiline podal obvinený O. T. prostredníctvom obhajkyne (ustanovená opatrením samosudcu z 05.10.2017) dňa 08. novembra 2017 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por. Uviedol, že v prvostupňovom a druhostupňovom konaní argumentoval, že skutok sa nestal tak, ako je uvedený. Rozsudkom Okresného súdu Senec, č.k. 7 Nc 575/1995, z 24.11.1995 boli totiž upravené rodičovské práva a povinnosti k vtedy maloletým deťom na čas od 01.07.1994, kedy ho súd zaviazal platíť výživné v sume 500,- Sk. Rozsudkom Okresného súdu Senec, č.k. 7 P 225/1996, z 15.07.1996 boli upravené rodičovské práva a povinnosti k maloletým, deťom za obdobie od 01.01.1994 do 30.06.1994 tak, že mal platíť výživné vo výške 1000,- Sk. Tieto tvrdenia chcel obhájiť aj tým, že by si Okresný súd Malacky vyžiadal uvedené spisy, čo sa ale nestalo. Preto si zaobstaral prípis z Okresného súdu Senica zo 14.04.2015, ktorý potvrdzuje jeho tvrdenia. Ak by si súd vyžiadal súdne spisy, zistil by, že v zápisnici z hlavného pojednávania, č.k. 7 PO 225/96, je uvedené, že „rodičia žiadajú schváliť rodičovskú dohodu o úprave práv a povinností rodičov voči deťom, za čas od 01.01.1994 do 30.06.1994, pretože matke nechcú vyplatíť RP na deti. V dobe od 01.01.1994 do 30.06.1994 zabezpečovala matka starostlivosť o deti. On jej prispieval na výživu detí po 1000,- Sk na každé dieťa, takže za toto obdobie má výživné vyrovnané. Ak matka nepredloží rozsudok o platení výživného za predmetné obdobie, nevyplatia jej RP za dobu od 01.07.1995 do konca septembra

1995. Sudkyňa Okresného súdu Senica však do rozsudku naformulovala obsah dohody inak, ako si účastníci konania priali. Rozsudok je právoplatný aj v dôsledku zamietnutia odvolania. Podľa § 2 ods. 9 Tr. por. každý, proti komu sa vedie trestné konanie, má právo na obhajobu. Táto základná zásada trestného konania bola porušená, lebo okrem práva zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním, aj v celej rade práv, ktoré slúžia na dosiahnutie objektívneho a spravodlivého výsledku trestného konania. Medzi ne nepatria len práva podávať námietky, opravné prostriedky, ale aj práva týkajúce sa priameho vyjadrenia sa k dôkazom, k návrhom, ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa obvinenému kladú za vinu a podávať návrhy na vykonanie dôkazov. Obdobne je tomu aj v zmysle § 34 ods. 1 Tr. por. Súd môže samozrejme také návrhy na vykonanie dôkazov zamietnuť, avšak iba vtedy, ak má dostatok dôkazov, ktoré ukazujú, že dôkazy navrhované obvineným nemôžu privediť zmenu dôkazného stavu a smerujú k účelovému vyvineniu. Ak však o také dôkazy nejde, ale ide o dôkazy, ktoré navyše nepodliehajú plynutiu času (výsluch svedka po niekoľkých rokoch je relatívne nedostatočným dôkazným prostriedkom pre preukázanie času, spáchania skutku na rozdiel od listinného dôkazu - výpisu z účtu, prevádzky telefonických hovorov a podobne), je nevyhnutné, aby ich súd vykonal. Z týchto dôvodov, najmä ak určité dôkazy nemôže obstarat' strana trestného konania - obvinený - musí ju obstarat' súd, inak môže, ako v prerokúvanom prípade, dôjsť k zásadnému porušeniu práva na obhajobu. Tým, že nebol vykonaný dôkaz predložením navrhovaných spisov, ktoré mohli podporiť svedeckú výpoveď I. S., alebo naopak vyvrátiť jeho obvinenie, súdy porušili jeho právo na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. obvinený žiadnym spôsobom neodôvodnil.

Navrhol, aby Najvyšší súd SR, ako súd dovolací po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu, č.k. 3 To 87/2014, ako aj odsudzujúceho rozsudku okresného súdu, č.k. 1 T 21/2012, a po zistení dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., vyslovil rozsudkom porušenie zákona v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. Súčasne v zmysle § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté rozhodnutie v tejto zrušil a zároveň podľa § 388 Tr. por. prikázal Okresnému súdu Malacky, aby vec v potrebnom rozsahu prerokoval a rozhodol.

Dovolanie obvineného bolo na vedomie s právom vyjadriť sa k nemu zaslané prokurátorovi, I. S. a J. T..

K dovolaniu obvineného sa 15.02.2018 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Malacky, v ktorom uviedol, že podanie obvineného namieta nesprávne (nenáležité) právne posúdenie zisteného skutku. Obvinený sa dovolaním, cez dovolací dôvod § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v podstate napáda skutkové zistenia, resp. spôsob ich vyhodnotenia a závery na ne nadväzujúce, ktoré však nemôžu byť predmetom preskúmania v dovolacom konaní. V trestnom konaní neboli vzaté do úvahy ním uvádzané skutočnosti najmä rozsudok Okresného súdu Senica, č.k. 7 P 225/1996, z 15.07.1996, podľa ktorého mal plniť výživu len od 01.01.1994 do 30.06.1994, teda v rozhodujúcom období neplnenia si vyživovacej povinnosti citovaný rozsudok ho nijako nezaväzoval. Bez akýchkoľvek pochybností je preukázané, že si obvinený neplnil svoju vyživovaciu povinnosť riadne a včas od 01.11.2002 až do 28.05.2009. Povinnosť vyživovať vzniká zo zákona a nie až rozhodnutím súdu. Trestné konanie bolo vykonané dôkladne, boli vykonané všetky relevantné dôkazy, rozhodnutie oboch súdov považuje za správne a zákonné, a ich odôvodnenia za podrobné a presvedčivé. Stotožňuje sa preto s právnou argumentáciou oboch konajúcich súdov. Navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolanie na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Dovolanie obvineného so spisom bolo 11.04.2018 predložené dovolaciemu súdu na prejednanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej len najvyšší súd alebo dovolací súd, § 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), za splnenia podmienok uvedených v § 373 Tr. por., v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Tr. por.). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por., veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania

využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Najvyšší súd Slovenskej republiky však zároveň dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu. Porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe alebo stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať a orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním.

Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že obvineného právo na obhajobu bolo zabezpečené v súlade so zákonom. V prípravnom konaní totiž obvinený vo výsluchu 10.12.2009 požiadal o ustanovenie obhajcu, ktorý mu nebol ustanovený pre solventnosť (čl. 18, 21, 35 tr. spisu). Vo výsluchu 11.01.2012 sa vzdal obhajcu s tým, že sa bude obhajovať sám a ak si obhajcu zvolí, oznámi to orgánom činným v trestnom konaní (čl. 29 tr. spisu). Pri preštudovaní vyšetrovacieho spisu 25.01.2012 (čl. 121 tr. spisu) návrhy na doplnenie dokazovania nemal. V konaní pred súdom obvinený 10.04.2013 (čl. 134 tr. spisu) požiadal o ustanovenie obhajcu a o odročenie hlavného pojednávania určeného na deň 17.04.2013, ktoré bolo odročené na 20.05.2013 a následne na 19.06.2013, 09.09.2013, 18.09.2013, 14.10.2013, 06.11.2013 a na 04.12.2013, čo bolo procesným stranám oznámené riadne a včas. Opatrením samosudcu z 23.04.2013, sp. zn. 1 T 21/2012 (čl. 143 tr. spisu) bol obvinenému ustanovený obhajca JUDr. Albín Kostolanský, čo bolo oznámené procesným stranám. Obvinený 27.11.2013 dal súhlas, aby hlavné pojednávanie 04.12.2013 bolo vykonané v jeho neprítomnosti. Na hlavnom pojednávaní 04.12.2013 v neprítomnosti obvineného boli vykonané všetky do úvahy prichádzajúce dôkazy a procesné strany nemali návrhy na doplnenie dokazovania a po záverečných rečiach prokurátora a obhajcu bol vyhlásený rozsudok, kde prokurátor sa vzdal práva podať odvolania proti rozsudku a toto rozhodnutie bolo zaslané všetkým procesným stranám. Obvinený 10.03.2014 a 16.09.2014 podal proti rozsudku odvolanie a súčasne dal súhlas, aby odvolací súd vykonal verejné zasadnutie bez jeho účasti. Verejné zasadnutie 23.09.2014, o ktorom boli procesné strany riadne a včas vyrozumené vrátane obvineného, Krajský súd v Bratislave vykonal v neprítomnosti obvineného a po konečných návrhoch prokurátora, obhajcu a oprávnenej osoby J. T., vyhlásil uznesenie, ktorým zamietol odvolanie obvineného. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo zaslané všetkým procesným stranám.

Pre úplnosť treba uviesť aj to, že Okresný súd Malacky uznesením 20.07.2016, sp. zn. 1 T 21/2012, v spojení s uznesením Krajského súdu z 13.12.2016, sp. zn. 3 Tos 102/2016, podľa § 50 ods. 4 Tr. por. vyslovil, že obvinený sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia neosvedčil a trest odňatia slobody vo výmere 1 rok vykoná v ústave na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Žiadosť obvineného o odklad výkonu tohto trestu mu bol povolený do 13.06.2017. Obvinený podal 21.04.2015 návrh na povolenie obnovy konania, o ktorom Okresný súd Malacky uznesením z 12.04.2017, sp. zn. 3 Nt 4/2015, v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 06.09.2017, sp. zn. 1 Tos 78/2017, zamietol.

Okrem uvedeného obvinený porušenie práva na obhajobu usudzuje z toho, že prvostupňový súd a odvolací súd nevykonali dokazovanie spismi Okresného súdu Malacky týkajúce sa výšky a doby vyživovacej povinnosti obvineného voči jeho dvom deťom, čoho sa opakovane domáhal.

Najvyšší súd k tomu uvádza, že okresný súd na hlavnom pojednávaní v rámci dokazovania oboznámil s rozsudkami Okresného súdu Senica, sp. zn. 7P 225/96, a Okresného súdu Malacky, sp. zn. 1 T 231/03, a ďalšími listinnými dôkazmi (čl. 58 až 98, 109 - 110, 111 - 113, 114 - 116 tr. spisu) a krajský súd pred rozhodnutím o odvolaní obvineného mal k dispozícii návrh rodičov na schválenie dohody o plnení vyživovacej povinnosti rodičov voči svojim maloletým deťom zo 06.09.1995, rozsudok Okresného súdu Senica, sp. zn. 7 Nc 575/95. Obhajca na hlavnom pojednávaní návrhy na dokazovanie nemal.

Prvostupňový súd správne tieto spisy nevyžiadal a s ich obsahom sa neoboznámil, lebo to nebolo potrebné pre rozhodnutie v merite veci. Navyše dovolací súd uvádza, že tieto spisy pre rozhodnutie v predmetnej veci neboli potrebné, nakoľko iné zákonne vykonané dôkazy postačovali na objektívne, spravodlivé a zákonné rozhodnutie v merite veci.

Najvyšší súd konštatuje, že právo obvineného na obhajobu nebolo porušené, a preto nie je naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. nie je naplnený.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd oprávnený skúmať iba to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú dve alternatívy a síce, že skutok mal byť právne posúdený ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Obvinený O. T. v dovolaní prioritne namieta (obdobne v prípravnom konaní a v konaní pred súdom), že skutok sa nestal a v tej súvislosti poukazuje na rozsudky Okresného súdu Senec, sp. zn. 7 Nc 575/1995, z 24.11.1995 a sp. zn. 7 P 225/1996, z 15.07.1996, ktorými bola určená výška vyživovacej povinnosti obvineného voči dvom jeho deťom v období od 01.01.1994 do 30.06.1994 vo výške 1000,- Sk na každé dieťa a od 01.07.1994 vo výške 500,- Sk na každé dieťa. Ďalej upriamil pozornosť na to, že sudkyňa dohodu rodičov o úprave práv a povinností rodičov voči deťom za čas od 01.01.1994 do 30.06.1994, v rozsudku schválila inak, než si to účastníci konania priali. Dovoláním sa teda obvinený domáhal doplnenia dokazovania, a tak dosiahnuť podľa svojich predstáv zmenu skutkového zistenia súdom I. stupňa. Obvinený žiadnym iným spôsobom nepreukázal naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolací súd zdôrazňuje, že v dovolacom konaní je neprípustné preskúmať skutkové zistenia, alebo ich dopĺňať, pretože to zakazuje zákon v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Skutok uvedený vo výrokovej časti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa stotožnil krajský súd v napadnutom uznesení, aj podľa najvyššieho súdu napĺňa po subjektívnej a objektívnej stránke všetky znaky trestného činu - prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák., pretože najmenej tri mesiace v období dvoch rokov úmyselne neplnil zákonnú povinnosť vyživovať iného a čin spáchal závažnejším spôsobom - po dlhší čas.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyjadrené dospel k záveru, že nie sú splnené dôvody dovolania predpokladané ustanovením § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/ Tr. por., preto dovolanie obvineného O. T. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.